

Deneyimsel Mesleki Farkındalık

DEMEF

Uygulamalı Turist Rehberliği Eğitim Modeli

Aksaray Üniversitesi — Turizm Rehberliği Programı

KURUCU & KOORDİNATÖR				
Kurucu · Koordinatör · Mesleki Eğitici ve Uygulayıcı · Bilimsel Üretim Sorumlusu · Kamera · Video Kurgu · Ders Sorumlusu	Doç. Dr. Alaattin Başoda			
DEMEF DENETLEYİCİ & ORTAK YAZAR				
DEMEF Denetleyicisi · Kurumsal İlişkiler Sorumlusu · Bilimsel Üretim Ortak Yazarı	Doç. Dr. Yusuf Acar			
DESTEKLEYİCİLER				
Mesleki Eğitici ve Uygulayıcı	Dr. Öğr. Üyesi Grant Altay Taşkın			
Mesleki Eğitici ve Uygulayıcı	Arş. Gör. Yusuf Kenan Karaş			
Mezunlarımız · Sektör Temsilcilerimiz	Kamu Kurumları ve Paydaş İşletmelerimiz			
38	6	3	PUKÖ	%100
Uygulamalı Mekân	Süreç Aşaması	Akademik Ders	Kalite Güvence Modeli	Aktif Öğrenme

BÖLÜM 1 — DEMEF NEDİR? TEMEL FELSEFE VE AMAÇ

DEMEF (Deneyimsel Mesleki Farkındalık), Turizm Rehberliği eğitiminin teorik bilgiyle sınırlı kalmadan gerçek saha deneyimleriyle bütünleştirilmesini esas alan özgün bir uygulamalı eğitim modelidir. Bahar dönemi boyunca yürütülen DEMEF kapsamında derslerde işlenen teorik konular, Aksaray'ın tarihî, kültürel, doğal ve turistik değerleriyle ilişkilendirilerek sahada uygulamaya dönüştürülmektedir.

Geleneksel eğitim anlayışının ötesine geçen DEMEF, öğrencileri yalnızca bilgi alan bireyler değil; araştıran, tasarlayan, üreten, sahneleyen ve değerlendiren aktif öğrenenler olarak konumlandırmaktadır.

Tablo 1 — DEMEF'in 6 Temel İlkesi

No	İlke	Açıklama
1	Bütünleşik Öğrenme	Teorik bilgi ile saha deneyimi aynı anda, aynı mekânda.
2	Aktif Katılım	Öğrenci araştırır, tasarlar, sahneler ve değerlendirir.
3	Gerçek Bağlam	Aksaray'ın 38 mekânı gerçek öğrenme ortamı olarak kullanılır.
4	Mesleki Farkındalık	Rehberlik mesleğinin incelikleri saha deneyimiyle kazanılır.
5	Sürekli İyileştirme	Her yıl yeniden değerlendirilen ve geliştirilen model.
6	Ekosistem Yaklaşımı	Mezunlar, uzmanlar, paydaşlar bir arada öğrenir ve gelişir.

BÖLÜM 2 — DEMEF UYGULAMA SÜRECİ — 6 AŞAMALI MODEL

DEMEF süreci, dönem başında mekân seçimiyle başlayan ve dönem sonunda değerlendirme ile tamamlanan 6 temel aşamadan oluşmaktadır.

Tablo 2 — DEMEF Aşamaları Detay Tablosu				
Aşama	Ad	Süre	Temel Faaliyetler	Çıktı
1. Aşama	Mekân Seçimi	1 hafta (dönem başı)	Aksaray'ın 38 mekânından seçim yapılır; öğrenci grupları oluşturulur ve mekânlar atanır; ilk keşif gezisi gerçekleştirilir.	Grup ve mekân atamaları
2. Aşama	Araştırma & Planlama	2-4. haftalar	Akademik kaynak taraması yapılır; tarihi olaylar ve kültürel anlatılar derlenir; uygulama takvimi oluşturulur.	Araştırma raporu
3. Aşama	İçerik Geliştirme	5-8. haftalar	Senaryo ve hikâye yazımı gerçekleştirilir; rol dağılımı ve kostüm hazırlığı yapılır; provalar yürütülür.	Sunum senaryosu ve materyaller
4. Aşama	Uygulama & Saha	9-13. haftalar	Drama, canlandırma ve rehberlik sunumu yapılır; uzman mesleki eğitimcilerden destek alınır; faaliyetler sosyal medyada paylaşılır.	Saha sunum performansı
5. Aşama	Sosyal Medya & Görünürlük	Dönem boyunca	Fakülte sosyal medya hesaplarında yayınlanır; @asaturizm ve @demefegitim Instagram hesabında paylaşılır; mesleki farkındalık kamuoyuyla buluşturulur.	Sosyal medya içerikleri
6. Aşama	Değerlendirme & İyileştirme	14-16. haftalar	Geri bildirimler bilimsel yöntemle analiz edilir; performans ve öğrenim çıktıları ölçülür; iyileştirme planı hazırlanır.	Değerlendirme raporu

BÖLÜM 3 — DEMEF'İN 5 TEMEL BİLEŞENİ**Tablo 3 — DEMEF'in 5 Temel Bileşeni**

No	Bileşen	Kapsam
1	Saha Deneyimi	38 Aksaray Mekânı · Drama & Canlandırma · Rehberlik Sunumu · Kostüm & Materyal
2	Araştırma & İçerik	Akademik Kaynak Tarama · Senaryo Yazımı · Hikâyeleştirme · Kültürel Miras Yorumu
3	Uzman Desteği	Mesleki Eğiticiler · Sektör Temsilcileri · Mezun Rehberler · Sürekli Mentorluk
4	Kişisel Gelişim	Bireysel Görüşmeler · Stres Yönetimi · Nefes Egzersizleri · Akademik Danışmanlık
5	Kalite Güvencesi	PUKÖ Döngüsü · Bilimsel Analiz · Akademik Çıktılar · Sürekli İyileştirme

Tablo 4 — DEMEF Ekosistemi: 38 Uygulamalı Mekân

Tarihi & Dini Yapılar (18 mekân)	
• Ulu Cami	• Eğri Minare
• Kızıl Kilise	• Yılanlı Kilise
• Selime Katedrali	• Ağaçaltı Kilisesi
• Somuncu Baba Külliyesi	• Yüksek Kilise
• Kilise Camii	• Kokar Kilise
• Sivişli Kilisesi	• Eğritaş Kilisesi
• Azm-i Milli Un Fabrikası Müzesi	• Kültür Evi Müzesi
• Hamam	• Zinciriye Medresesi
• Cıncıklı Camii	• Çanlı Kilise
Arkeolojik Alanlar (7 mekân)	
• Acemhöyük	• Aşıklıhöyük
• Mokisos (Nora) Antik Kenti	• Güvercinkaya Yerleşimi
• Musular Höyüğü	• Aksaray Müzesi
• Yaprakhisar Yerleşimi	
Kervansaray & Ticaret Yolları (4 mekân)	
• Sultanhanı Kervansarayı	• Ağzıkarahan Kervansarayı
• Öresinhan Kervansarayı	• Alayhan Kervansarayı
Doğal Sit Alanları (9 mekân)	
• İhlara Vadisi	• Manastır Vadisi
• Saratlı Aziz Mercurius Yeraltı Şehri	• Sofular Vadisi
• Güzelyurt	• Güzelyurt Yeraltı Şehri
• Gaziemir Yeraltı Şehri	• Hasan Dağı

- Helvadere Göleti

BÖLÜM 4 — KALİTE GÜVENCE MODELİ (PUKÖ)

Tablo 5 — PUKÖ Kalite Güvence Döngüsü

Aşama	Kapsam ve Faaliyetler
P — Planla	Dönem hedefleri belirlenir; mekân seçimi yapılır; içerik ve zaman planlanır; gruplar ve kaynaklar hazırlanır; uzman ve paydaşlar davet edilir.
U — Uygula	Saha etkinlikleri yürütülür; drama ve canlandırma yapılır; uzman mesleki eğiticiler destek verir; grup çalışmaları sahada gerçekleşir; sosyal medya paylaşımları yapılır.
K — Kontrol Et	Sınav ve sunum performansı ölçülür; gözlem ve değerlendirme yapılır; öğrenci geri bildirimleri analiz edilir; öğrenim çıktıları incelenir; başarı istatistikleri derlenir.
Ö — Önlem Al	İyileştirme kararları alınır; model bir sonraki dönem güncellenir; akademik çıktılar üretilir; bulgular yayına dönüştürülür; paydaşlarla paylaşım yapılır.

BÖLÜM 5 — PAYDAŞ KATILIMI VE ÖĞRENCİ GELİŞİMİ**Tablo 6 — Paydaş Kategorileri ve Katkıları**

Paydaş	Katkı ve Rol
Mezun Turist Rehberleri	Mesleki deneyimlerini, saha gözlemlerini ve kariyer süreçlerine ilişkin birikimlerini öğrencilerle paylaşmaktadır. DEMEFA aynı zamanda mezunlar için sürekli öğrenme ve mesleki güncellenme platformuna dönüşmektedir.
Sektör Temsilcileri & Uzmanlar	Turizm sektörünün gerçek ihtiyaçlarını ve güncel beklentilerini aktarmakta; öğrencilerin sektöre hazır yetkinlikler geliştirmesine doğrudan katkı sağlamaktadır.
Mesleki Eğiticiler	Saha uygulamaları sırasında öğrencilere sürekli bilgilendirme yapmakta, rehberlik mesleğinin inceliklerini aktarmakta ve mesleki yeterlilik gelişimine destek olmaktadır.
Akademik Danışmanlar	Bireysel görüşmeler, akademik ve mesleki danışmanlık, stres yönetimi ve nefes egzersizleriyle öğrencilerin bütüncül mesleki farkındalık gelişimini desteklemektedir.

BÖLÜM 6 — DEMEF'İN BİLİMSEL ÜRETİM ÇIKTILARI

DEMEF modeli, uygulamalı eğitim sürecinin yanı sıra her yıl bilimsel araştırma çıktılarıyla da akademik literatüre katkı sağlamaktadır.

Tablo 7— DEMEF Bilimsel Üretim Çıktıları (2022-2025)

Yıl	Durum	Makale Başlığı	Dergi / Kaynak	Notlar
2022	YAYINLANDI	Tutumsal Mesleki Öğrenme Çıktıları Deneyimsel mesleki farkındalığın tutumsal öğrenme çıktıları: Turizm rehberliği lisans öğrencilerine yönelik pilot uygulama	TURED — Turist Rehberliği Dergisi DOI: 10.34090/tured.1204105	Ulusal hakemli dergi · Pilot uygulama bulguları
2024	YAYINLANDI	Akademik Analiz & Rapor Kariyer farkındalığı, mesleki bağlılık ve deneyimsel öğrenme ölçüm çalışmaları	Fakülte Web Sayfası Kalite Menüsü https://turizm.aksaray.edu.tr/raporlar	Eğitim Kalite Raporu
2025	SCOPUS YAYIN SÜRECİNDE	Kariyer Sürdürülebilirliği DEMEF'ten algılanan kariyer sürdürülebilirliği kaynak sinyalleri: Tur rehberliği eğitiminde bir keşif çalışması	SCOPUS indeksli uluslararası dergi — hakem değerlendirme sürecinde —	Uluslararası SCOPUS indeksli · Hakem sürecinde

BÖLÜM 7 - BÜTÇE & FİNANSMAN YAPISI

DEMEF uygulamalarının sürdürülebilirliği, çok paydaşlı bir finansman modeline dayanmaktadır. Giderler üç ana kalemden sınıflandırılmakta; her kalem farklı kurumlar tarafından karşılanmaktadır.

Tablo 8 — DEMEF Bütçe ve Finansman Yapısı			
Gider Kalemi	Kapsam	Karşılayan Kurum	Açıklama
OTOBÜS / Ulaşım	Saha gezileri ve mekân ziyaretleri için öğrenci taşıma hizmeti	Aksaray Üniversitesi	Üniversite tarafından karşılanır. Hizmet seyahat acentesi aracılığıyla sağlanır; acente ile işbirliği protokolü kapsamında yürütülür.
YOLCU SİGORTASI	Tüm saha etkinliklerinde öğrencilerin seyahat sigortası güvencesi	Aksaray Üniversitesi	Üniversite tarafından karşılanır. Sigorta hizmeti de işbirliği yapılan seyahat acentesi üzerinden temin edilmektedir.
YEME-İÇME	Saha günlerinde öğrencilerin yemek ve ikram ihtiyacı	Aksaray Valiliği & Sponsor Restoranlar	Aksaray Valiliği'nin desteği ve gönüllü restoran işletmelerinin sponsorluğuyla karşılanmaktadır. Yerel paydaşların katkısıyla sürdürülebilir bir model oluşturulmuştur.

BÖLÜM 8 — DEMEF'İN EĞİTİM DIŞI GENEL ÇIKTILARI VE TOPLUMSAL FAYDALARI

Tablo 9 — DEMEF'in Toplumsal Faydaları

No	Katkı Alanı	Odak	Açıklama
1	Toplumsal Katkı	Toplumun Turizm Bilincinin Artırılması	DEMEF uygulamaları, Aksaray halkının ve ziyaretçilerin kültürel miras ve turizm bilincini güçlendirmektedir. Canlandırmalar ve saha etkinlikleri toplumsal farkındalık oluşturmakta, turizmi yaşanabilir kılmaktadır.
2	Aksaray Turizminin Gelişimi	Destinasyonların Hikâyelerle Tanıtımı	38 farklı mekânda gerçekleştirilen canlandırmalar, Aksaray'ın tarihi ve doğal değerlerini özgün hikâyelerle tanıtmakta; destinasyonlara canlılık kazandırarak turizm çekiciliğini artırmaktadır.
3	Kültürel Mirasın Yaşatılması	Sürdürülebilir Miras Yönetimine Katkı	Öğrenciler kültürel mirası araştırarak, canlandırarak ve aktararak yaşayan bir koruma pratiği geliştirmektedir. Bu süreç mirasın nesiller boyu sürdürülebilirliğine doğrudan katkı sağlamaktadır.
4	Gençlerin Miras Bilinci	Genç Nesilde Kimlik ve Aidiyet Duygusu	DEMEF, gençlerin kendi şehirlerinin tarihine, kültürüne ve mirasına sahip çıkmasını sağlamaktadır. Araştırma ve canlandırma süreçleri aidiyet duygusu ve yerel kimlik bilincini güçlendirmektedir.
5	Paydaş İşbirliğinin Güçlendirilmesi	Kurum, Kuruluş ve İşletmelerle Ortak Ekosistem	Aksaray Valiliği, üniversite, seyahat acenteleri, restoran işletmeleri ve kamu kurumlarıyla kurulan işbirliği, sürdürülebilir bir ortak öğrenme ve kalkınma ekosistemi oluşturmaktadır.

BÖLÜM 9 — DEMEF'İN ÖĞRENCİYE 15 TEMEL KATKISI

DEMEF, mesleki eğitimin ötesinde öğrencilerin kişisel, akademik, psikolojik ve sosyal gelişimlerine bütüncül katkı sağlayan bir öğrenim deneyimi sunmaktadır.

Tablo 10 — DEMEF'in Öğrenciye 15 Temel Katkısı		
No	Katkı Başlığı	Açıklama
1	Kurumsal Aidiyet	Bölüm, fakülte ve üniversiteye aidiyet bilinci. Kuruma bağlılık ve temsil sorumluluğu gelişir.
2	Kişisel Gelişim	Özgüven, sorumluluk, stresle başa çıkma, zaman yönetimi ve problem çözme becerileri.
3	Mesleki Gelişim	Anlatım, grup yönetimi, ziyaretçi deneyimi, mekân yorumlama ve rehberlik uygulaması.
4	Kültürel Miras Bilinci	Mirası yerinde tanıma, yorumlama, canlandırma ve gelecek kuşaklara aktarma sorumluluğu.
5	Turizm Bilinci	Turizmi kültürel aktarım, destinasyon tanıtımı, sürdürülebilirlik boyutlarıyla değerlendirme.
6	Akademik Araştırma	Literatür taraması, veri toplama, içerik üretme, bilimsel temelli anlatım geliştirme.
7	İletişim & Sunum	Topluluk önünde konuşma, beden dili, ses tonu yönetimi ve dinleyiciyle etkileşim kurma.
8	Takım Çalışması	Senaryo yazımı, rol dağılımı, ortak karar alma, ekip içinde uyum ve birlikte üretme.
9	Yaratıcılık & Üretkenlik	Drama, canlandırma, hikâyeleştirme, kostüm tasarımı ve deneyimsel rehberlik uygulaması.
10	Mesleki Farkındalık	Mesleğin saha gerçeklerini doğrudan deneyimleme; kariyer planlama ve sektörel farkındalık.
11	Yerel Kimlik Bilinci	Aksaray değerlerini tanıma, potansiyeli fark etme, yerel tanıtım ve sürdürülebilirlik bilinci.
12	Sürekli Öğrenme	Kendi gelişimini izleme, geri bildirim süreçlerine katılma ve güçlü yönleri fark etme.
13	Sosyal Sorumluluk	Kültürel mirası koruma, tanıtma ve topluma aktarma sorumluluğunu üstlenme bilinci.

14	Psikolojik Dayanıklılık	Stresle başa çıkma, nefes egzersizleri, danışmanlık ve özgüven desteği ile kaygı yönetimi.
15	Deneyimsel Öğrenme	Öğrenmeyi deneyimleme, uygulama, gözlemleme, değerlendirme ve yeniden geliştirme süreci.

SONUÇ — DEMEF'İN ÖZGÜN DEĞER KATKILARI

- **Özgünlük:** Aksaray'ın 38 mekânı birer uygulamalı dersliğe dönüşmekte; eğitim gerçek hayatla iç içe geçmektedir.
- **Bütünsellik:** Teorik, pratik, araştırma, danışmanlık ve değerlendirme boyutları tek çatı altında buluşmaktadır.
- **Sürdürülebilirlik:** PUKÖ döngüsüyle her yıl yeniden değerlendirilen model, sürekli gelişen bir yapıya sahiptir.
- **Ekosistem:** Öğrenciler, mezunlar, sektör temsilcileri ve akademisyenler ortak bir öğrenme ekosistemi oluşturmaktadır.

Bu belge, Aksaray Üniversitesi Turizm Rehberliği Programı bünyesinde Doç.Dr. Alaattin BAŞODA tarafından geliştirilen ve uygulanan DEMEF modeli esas alınarak hazırlanmıştır.